

ΓΙΩΡΓΟΣ ΤΣΙΜΟΥΡΗΣ

ΙΜΒΡΙΟΙ
«ΦΥΓΑΔΕΣ ΑΠ' ΤΟΝ ΤΟΠΟ ΜΑΣ
ΟΜΗΡΟΙ ΣΤΗΝ ΠΑΤΡΙΔΑ»

2^η βελτιωμένη έκδοση

ΑΘΗΝΑ 2013

Περιεχόμενα

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1	
Εισαγωγή και σύντομη περιγραφή του αντικειμένου της έρευνας ..	11
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2	
Μια κοινότητα «εκτός εθνικού τόπου;»	19
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3	
Περί μεθοδολογίας, ταξιδιού, επιστροφής και συναντήσεων	27
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4	
Η Ίμβρος μετά τη Συνθήκη της Λωζάννης	38
<i>Η Ίμβρος από γραπές πηγές. Η κατάσταση πανικού μετά τη συνθήκη.....</i>	38
<i>Ο νόμος του 1927 «περί της διοίκησης των νήσων» .....</i>	45
<i>Αυτοί που κρίθηκαν ανεπιθύμητοι και το αίτημα του Υποπροξενείου .....</i>	50
<i>Το πρόβλημα της εκπαίδευσης και άλλα διοικητικά δεινά .....</i>	53
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5	
Οι μειονότητες ως φαντασικά υπο-κείμενα μιας «αμοιβαίας εθνικής τάξης πραγμάτων»	60
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6	
Η συνύπαρξη Ρωμιών και Τούρκων στην Ίμβρο στη σκιά των ελληνοτουρκικών σχέσεων.....	70
<i>Η συνύπαρξη «πριν τα γεγονότα» .....</i>	70
<i>«Όλα άλλαξαν το '64, μετά τα γεγονότα»: όταν οι χωρικοί έγιναν πρόσφυγες.....</i>	84
<i>Το κλείσιμο των σχολείων.....</i>	96
<i>Οι μέρες του τρόμου το '74 στην Ίμβρο .....</i>	103
<i>Αυτοί που έμειναν πίσω.....</i>	111
<i>Αυτοί που δολοφονήθηκαν και οι νεκροί που... έμειναν πίσω ..</i>	120

8 | ΙΜΒΡΙΟΙ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7

Η μεταμόρφωση της Ίμβρου σε Γιοκτσέαντα (Gökçeada): ονόματα και τοπωνύμια ενάντια στην πολιτική της εθνικής λήθης. 123

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 8

«Κατάγεστε απ' την Ίμβρο, δηλαδή απ' την Τουρκία;»
Η δυσκολία τού να είσαι Ίμβριος στην Ελλάδα 135

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 9

«Τώρα επιστρέφοντας...» 141
Το προσκύνημα του Αυγούστου 141
Συναντήσεις 150
 «Ότε ήμην παιδίον» 154
 «Είναι άδικο να γλεντάμε στην Ίμβρο;» *Το γλέντι του Δεκαπενταύγουστου και η επώδυνη συγκρότηση της κοινότητας*..... 161
Όταν στο πανηγύρι ο εκτοπισμένος γίνεται οικοδεσπότης και ο «διώκτης» επισκέπτης 175
Η επιστροφή του «εκτοπισμένου με άλλους όρους»..... 178
Η «επιστροφή» του εθνικού ενδιαφέροντος..... 181

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 10

Οι ιμβριακές «ενώσεις» της διασποράς και οι απαντήσεις τους στην πολιτική της εθνικής αδιαφορίας και σιωπής 185
Περί «συλλογικής» δράσης 185
Ο Σύλλογος Ιμβρίων της Λήμνου 188
Ο Σύλλογος Ιμβρίων Αθηνών 194
Το πρώτο μου ταξίδι... 206

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 11

Οι Ίμβριοι, η Ελλάδα και η Τουρκία: εθνογραφικά θραύσματα και θεωρήματα 214

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 12

Είναι χαμένη υπόθεση η διεκδίκηση μιας πατρίδας «εκτός εθνικού τόπου»; 221

Βιβλιογραφία 227

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Κανένας Ίμβριος, από όσους συνάντησα, δεν αρνήθηκε να μου μιλήσει πρόθυμα για τη δική του οδύσσεια και για τη δική του σχέση με την Ίμβρο. Κατά συνέπεια, δεν θα μπορούσα να συμπεριλάβω εδώ το σύνολο των ανθρώπων που με βοήθησαν στη διεξαγωγή αυτής της έρευνας με τον ένα ή τον άλλο τρόπο.

Ορισμένοι όμως Ίμβριοι έδειξαν εξαιρετικό ενδιαφέρον για την ολοκλήρωση αυτού του βιβλίου, διαπιστώνοντας ότι αποτελεί ένα ακόμα βήμα γνωστοποίησης της ιμβριακής υπόθεσης σε ένα ευρύτερο κοινό. Οφείλω τις θερμές μου ευχαριστίες στον Κώστα Χριστοφορίδη, στην Αφροδίτη Τερζή και στη μητέρα της Φιλιώ Τερζή, στην Αντρούλα Κοντογιώργη και στους γονείς της Άννα και Θανάση Κοντογιώργη, στον Κώστα Πιλαφτοσί, στη Βούλα Μπερμπέρη, στον Νίκο Βερτσώνη, στον Σπύρο Χριστοφορίδη, στον Κυριάκο Μπακάλη, στην Ελένη Κουτούφου και στον Στέλιο Μπερμπέρη ανάμεσα σε άλλους. Θα ήθελα επίσης να ευχαριστήσω θερμά τον πρόεδρο του Συλλόγου Ιμβρίων Αθηνών, Μιχάλη Μαυρόπουλο, για το ενδιαφέρον που έδειξε για την ολοκλήρωση του βιβλίου, και την κ. Μένη Τριανταφυλλού για όλες τις διευκολύνσεις που μου παρείχε από τη θέση της στο Σύλλογο Ιμβρίων Αθηνών.

Θα ήθελα επίσης να ευχαριστήσω τους συναδέλφους μου στο Τμήμα Κοινωνικής Ανθρωπολογίας του Παντείου Πανεπιστημίου που συνέβαλαν με παρατηρήσεις και σχόλια στην τελική διαμόρφωση του κειμένου. Ιδιαίτερα θα ήθελα να ευχαριστήσω τις κυρίες Δήμητρα Μαδιανού, Ελένη Παπαγαρουφάλη και Ειρήνη Αβραμοπούλου που διάβασαν και σχολίασαν το κείμενο στην τελική του μορφή. Στον Θανάση Νικολέντζο, που με συνόδευσε σε ένα από τα ερευνητικά μου ταξίδια και μοιράστηκε μαζί μου πολλές από τις ανησυχίες μου, οφείλω πολλές ευχαριστίες.

Η σύντροφος της ζωής μου, η Κατερίνα, συνέβαλε αθέατα και γενναιόδωρα στην ολοκλήρωση αυτής της έρευνας, αφού μοιραστήκαμε πολλές από τις μέρες της έρευνας «πεδίου» πριν και κατά τη συγγραφή του βιβλίου.

Τέλος, θέλω να ευχαριστήσω ιδιαίτερα το Ίδρυμα Μείζονος Ελληνισμού, που χρηματοδότησε γενναιόδωρα αυτή την έρευνα.

